

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Анна Константинова Трошева – Асенова

на дисертационен труд на тема:

Професионално приобщаване на хората с увреждания и ролята на ученето през целия живот

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в професионално направление 1.2. Педагогика, Специална педагогика

Докторант: Андреас Йоаннис Тангас

Научен р-л: проф. дпн Мира Цветкова-Арсова

1. Съответствие на процедурата с действащата нормативна уредба.

Със Заповед № РД-38-432 от 18.07.2025 г. на Ректора на СУ “Св. Кл. Охридски” съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Професионално приобщаване на хората с увреждания и ролята на ученето през целия живот”, разработен от Андреас Тангас, редовен докторант по професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) с обучение на английски език, с научен ръководител проф. дпн Мира Цветкова-Арсова, за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

Представеният от Андреас Тангас комплект материали на електронен носител свидетелства, че кандидатът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

2. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд.

Считам темата на дисертационния труд за изключително актуална и недостатъчно проучена в научно-практичен план.

3. Структура и съдържание на дисертационния труд

Кандидатът е представил структура в две части. Първата част е теоретичната рамка на изследването, а втората – експерименталната. Теоретичният анализ е направен на базата на около 40 литературни източника, което се счита за малък брой за изследвания от този тип. Той е представен в 4 глави, които представят обучението през целия живот на

възрастни с увреждания в Гърция, мотивацията им за участие в обучения, характеристика на обучителите на възрастни с увреждания и подходи в работата им, както и въпросите за професионалната рехабилитация на възрастните с увреждания. Особен акцент в теоретичното представяне е отделен на възрастните с интелектуални нарушения, без да са разгледани аналогично други групи възрастни с нарушения.

Втората част от дисертацията се състои две глави, съответно представящи методиката на изследването и резултатите. Коректно са представени целта, задачите на изследването и изследователските въпроси. Тук липсва съществен елемент от едно научно изследване, а именно неговите хипотези. Методите и методиката на изследването са подробно представени.

Резултатите са представени в съответствие с изследователските въпроси, като първо това е направено за количественото изследване, онагледено с множество таблици и някои диаграми, а след това – резултатите от 3 биографични интервюта.

Формулирани са няколко обобщени извода и обобщения за количественото и качествено изследване.

Липсва дискусия и съпоставителен анализ на резултатите с тези на други автори.

4. Научно-теоретични и практико-приложни приноси.

Приносите на дисертацията са свързани с апробианата методика на изследването на образованието през целия живот на възрастни с увреждания и получените в изследването резултати и приноси, които могат да доведат да подобряване на практиките в областта.

5. Автореферат.

Авторефератът, който е в обем от 55 страници, не отговаря на съдържанието на дисертацията. Може да се каже, че той представя подобрена версия на дисертацията в много по-структуриран, научно обоснован формат. Тук са формулирани 4 хипотези на изследването, които за съжаление остават некоментирани във връзка с резултатите на изследването.

6. Публикации по темата на дисертацията

Г-н Тангас е представил три публикации по темата на дисертацията, които като бройка, съдържание и публикационни данни отговарят на изискванията.

7. Бележки, препоръки и въпроси

Представеното изследване е значимо в съдържателен план. За съжаление, основният текст на дисертацията оставя впечатление за незавършеност и недокрай обмисленост на изследването с липсата на хипотези, дискусия, множество празни места и технически грешки в текста.

Основните ми препоръки са:

- да се прецизира структурата и съдържанието на дисертацията с обединяване на теоретичните глави до 2, а на цялата дисертация до 4 или 5 глави;

- представяне на дисертационен труд и автореферат, които да съответстват по структура и съдържание;

- да се формулират хипотези в дисертацията и да се проследи тяхното потвърждаване или отхвърляне на базата на количествените данни от изследването;

- да се представи дискусия, в която получените резултати да се анализират и сравнят с тези на други автори с цел достигането на нови научни постижения.

Въпросите ми са:

- Каква е причината да поставите акцент в теоретичния анализ върху групата на възрастните с интелектуални нарушения?

- Посочено е, че биографичните интервюта са проведени с 12 участника. В дисертацията са представени, анализирани и коментирани само 3 от тях. Каква е причината за тази селекция? Как подбрахте историите на точно тези 3 участници? По какъв начин използвахте данните от останалите 9 биографични интервюта?

8. Заключение.

В случай, че г-н Андреас Тангас представи по време на защитата унифициран дисертационен труд и автореферат, които да отразяват всички задължителни елементи за научна дисертация, ще подкрепя присъждането на *образователната и научна степен „доктор” в област на висше*

*образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2.
Педагогика (Специална педагогика).*

Подготвил становището: